

ТРАНСФОРМАЦІЯ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ВИМІР ПРАВА, ТЕХНОЛОГІЙ ТА ГУМАНІТАРИСТИКИ

МАТЕРІАЛИ

міжнародної науково-практичної конференції

22–24 травня 2026 року

м. Київ

СПІВОРГАНІЗАТОРИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ПРАВА

**ТРАНСФОРМАЦІЯ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА:
МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ВИМІР ПРАВА,
ТЕХНОЛОГІЙ ТА ГУМАНІТАРИСТИКИ**

МАТЕРІАЛИ
міжнародної науково-практичної конференції

22-24 травня 2026 року
м. Київ

Видавництво
«Вільний вітер»
2026

ОРГАНІЗАТОР КОНФЕРЕНЦІЇ

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ПРАВА

СПІВОРГАНІЗАТОРИ КОНФЕРЕНЦІЇ

**НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ
НАН УКРАЇНИ**

WSG UNIVERSITY in BYDGOSZCZ (POLAND)

**Mykolas Romeris
University**

**PUBLIC SECURITY ACADEMY OF THE MYKOLAS ROMERIS UNIVERSITY
(LITHUANIA)**

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського університету інтелектуальної власності та права
(Протокол № 6 від 29 червня 2026 року)*

Редакційна колегія:

Голова – Фелик Василь Іванович – член-кореспондент НАПрН України, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, ректор Київського університету інтелектуальної власності та права;

Вільгушинський Михайло Йосипович – доктор юридичних наук, доцент, заслужений юрист України, перший проректор Київського університету інтелектуальної власності та права;

Заболотна Людмила Володимирівна – кандидат юридичних наук, доцент, проректор Київського університету інтелектуальної власності та права;

Дорожинський Сергій Анатолійович – доктор філософії в галузі електроніки та телекомунікацій, доцент, декан факультету інформаційних технологій та соціально-гуманітарних наук Київського університету інтелектуальної власності та права;

Камінський Петро Валерійович – доктор філософії в галузі права, доцент, декан юридичного факультету Київського університету інтелектуальної власності та права;

Мельник Володимир Петрович – голова організаційного комітету конференції, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри конституційного, міжнародного права та публічно-правових дисциплін Київського університету інтелектуальної власності та права;

Богом'я Володимир Іванович – доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри кібербезпеки, інформаційних технологій та економіки Київського університету інтелектуальної власності та права;

Драган Олена Василівна – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, завідувачка кафедри кримінального права, процесу та криміналістики Київського університету інтелектуальної власності та права;

Жорнокуй Уляна Василівна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувачка кафедри іноземних мов, філології та журналістики Київського університету інтелектуальної власності та права;

Кивлюк Ольга Петрівна – доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри філософії та психології Київського університету інтелектуальної власності та права;

Француз-Яковець Тетяна Анатоліївна – доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедри конституційного, міжнародного права та публічно-правових дисциплін Київського університету інтелектуальної власності та права;

Христинченко Надія Петрівна – доктор юридичних наук, професор, завідувачка кафедри адміністративного права, інтелектуальної власності та цивільно-правових дисциплін Київського університету інтелектуальної власності та права;

ISBN 978-617-8227-32-6 (PDF)

Трансформація сучасного суспільства: міждисциплінарний вимір права, технологій та гуманітаристики: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 22-24 травня 2026 р.) / за заг. ред. д.ю.н., проф., В. І. Фелика; Київ. ун-т інтелект. власн. та права. – Київ: Вид-тво «Вільний вітер», 2026. – 1267 с.

8. Підгородинська А. В. Визнання та виконання рішень судових органів України за кордоном. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 6. С. 343–345. DOI: 10.32782/2524-0374/2024-6/85.
9. Клименко Н. Г. Виконавче провадження під час виконання іноземних судових рішень: досвід Ізраїлю. Наукові перспективи. 2025. № 1(55). С. 322–328. DOI: 10.52058/2708-7530-2025-1(55)-322-328.
10. Regulation (EU) No 1215/2012 of the European Parliament and of the Council of 12 December 2012 on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2012/1215/oj>

Бурка Альона Валентинівна,
*доктор філософії, доцент,
доцент кафедри приватного права
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича*

Боднарук Микола Іванович,
*доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри приватного права
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича*

ТРАНСПЛАНТАЦІЯ ТКАНИН: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Трансплантація тканин – одна з найвизначніших історій успіху сучасної медицини. Щороку виконуються мільйони трансплантацій тканин, що рятують життя та надають пацієнтам новий шанс. Переваги трансплантації тканин включають: виживання після важкої опікової травми, відновлення рухів, закриття хронічних ран, реабілітацію функції серця, відновлення зору тощо. Вона дозволяє багатьом реципієнтам повернутися до економічно продуктивного життя та сприяє їхній незалежності.

Існує високий попит на трансплантацію тканин. Її використовують у таких медичних спеціальностях: травматологічна хірургія та ортопедія, спортивна медицина, щелепно-лицьова хірургія, нейрохірургія, реконструктивна хірургія.

Базовим нормативним актом в межах Європейського Союзу (далі ЄС) у сфері трансплантації тканин є Директива 2004/23/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 31 березня 2004 року про встановлення стандартів якості та безпеки для донорства, заготівлі, тестування, обробки, консервації, зберігання та розподілу тканин і клітин людини (далі Директива). Директива почала впроваджуватися в національні законодавства з 7 квітня 2006 року [1]. Проте, дія Директиви з 6 серпня 2027 року буде скасована та замінена Регламентом (ЄС)

2024/1938. Основою підставою для впровадження нового Регламенту стала невідповідність існуючого законодавства сучасному науковому та технічному стану справ.

До додаткових документів в межах ЄС належать: Директива 2015/565 про внесення змін до Директиви 2006/86/ЄС щодо певних технічних вимог до кодування тканин і клітин людини; Директива 2015/566 про імплементацію Директиви 2004/23/ЄС щодо процедур перевірки еквівалентних стандартів якості та безпеки імпортованих тканин і клітин; Директива 2012/39/ЄС про внесення змін до Директиви 2006/17/ЄС щодо певних технічних вимог до тестування тканин і клітин людини; Директива 2006/86/ЄС про вимоги до відстеження, повідомлення про серйозні побічні реакції та події, а також про певні технічні вимоги до кодування, обробки, консервації, зберігання та розподілу тканин і клітин людини; Директива 2006/17/ЄС про технічні вимоги до донорства, заготівлі та тестування тканин і клітин людини. На рівні Ради Європи можна виділити Рекомендації CM/Res (2024) 8 щодо сімейного підходу до обговорення донорства органів і тканин від померлих; Рекомендація CM/Res (2022) 19 Комітету Міністрів державам-членам щодо встановлення заходів для гармонізованого збору даних про діяльність, пов'язану з наявністю та використанням тканин і клітин людського походження, з метою підтримки самозабезпечення та сприяння міжнародному обміну даними; Рекомендація CM/Res (2020) 5 щодо якості та безпеки тканин і клітин для застосування людині; Рекомендація № (94) 1 Комітету міністрів державам-членам щодо банків тканин людини. Всесвітня асамблея охорони здоров'я (ВАОЗ) ухвалила кілька резолюцій, що пропагують етичні принципи донорства та трансплантації, водночас вказуючи на необхідні організаційні вимоги для забезпечення якості та безпеки цих практик. Ініційовані Сороковою Всесвітньою асамблеєю охорони здоров'я, Керівні принципи ВООЗ щодо трансплантації клітин, тканин та органів людини, схвалені 63-ю сесією ВАГ у травні 2010 року, стали значним внеском у цю галузь охорони здоров'я, забезпечуючи впорядковану, етичну та прийнятну основу для отримання та трансплантації клітин, тканин та органів людини для

терапевтичних цілей. Вони були оновлені у 2020 році (Резолюція ВООЗ 63.22), щоб відобразити зміни в практиці та ставленнях, і вони продовжують значною мірою впливати на розробку відповідних професійних кодексів та практик, а також законодавства в усьому світі. У 2022 році ВООЗ доповіла на 75-й сесії ВООЗ про недостатній прогрес, досягнутий з моменту прийняття резолюції 63.22 (2010), з особливим посиленням на величезну різницю в доступності та доступності послуг, у відповідь на ці виклики 77-а сесія ВАГ (2024) ухвалила Резолюцію 77.4 про збільшення доступності, етичного доступу та нагляду за трансплантацією клітин, тканин та органів людини. На підставі Резолюції також було створено Комітет з питань донорства та трансплантації клітин, тканин та органів (ECDT) . Додатково можна виділити пам'ятку щодо ключових вимог безпеки до основних мінімально оброблених клітин і тканин людини для трансплантації; пам'ятку доступу до безпечних та ефективних клітин і тканин для трансплантації.

Щодо аналізу законодавства окремих країн, то розпочнемо його з Німеччини. У Німеччині донорство та трансплантація людських тканин регулюються Законом про якість та безпеку тканин і клітин людини, або скорочено Законом про тканини. Закон про тканини був прийнятий Бундестагом 25 травня 2007 року та набув чинності 1 серпня 2007 року. Він імплементує Директиву ЄС про тканини 2004/23/ЄС головним чином шляхом внесення змін до Закону Німеччини про лікарські засоби та Закону Німеччини про трансплантацію [2]. Крім того, вони також стосуються Закону про переливання крові, Постанови Німеччини про діяльність аптек та Постанови Німеччини про діяльність фармацевтичних оптових торговців. На підставі Закону про тканини було прийнято Положення про вимоги до якості та безпеки вилучення та трансплантації тканин (Положення про тканини).

Правові аспекти донорства тканин, такі як надання інформації та отримання згоди від родичів донорів, а також заборона торгівлі тканинами, закріплені в Німецькому Законі про трансплантацію. Цей закон також визначає

вимоги до якості та безпеки для закладів тканин. Німецький Закон про трансплантацію набув чинності з 1 грудня 1997 року [3].

В Австрії трансплантація та донорство органів (як від померлих, так і від живих донорів) регулюються Законом про трансплантацію органів. Вилучення людських тканин і клітин для подальшої обробки та використання у людей регулюється Законом про безпеку тканин, цей закон також регулює обробку, зберігання в банках тканин та розподіл тканин [4]. У Законі про безпеку тканин зазначено, що перед взяттям клітин або тканин живий донор повинен пройти необхідні обстеження для оцінки фізичних та психологічних ризиків для свого здоров'я. Донорство може бути здійснене лише за умови, що живий донор був повністю поінформований лікарем перед донорством про заплановане донорство, його мету, пов'язані з ним ризики та наслідки тощо та надав свою згоду на донорство, тестування та подальше використання клітин або тканин. Цю згоду можна відкликати будь-коли. Згода має бути оформлена у письмовій формі, датована та підписана донором. Якщо донор не може підписати, згода надається у присутності свідка. З 25 листопада 1982 року в Люксембурзі діє Закон «Про вилучення людських органів і тканин». Цей закон передбачає, що кожен житель Люксембургу є потенційним донором органів. Це означає, що органи та тканини можуть бути вилучені після смерті будь-якої особи, останнє місце проживання якої було в Люксембурзі та яка за життя не висловила письмової відмови від донорства. Таким чином, існує презумпція солідарності: вважається, що кожен готовий пожертвувати свої органи після смерті, якщо він не озвучить свою відмову зробити це за життя. Трансплантація загалом побудована на принципах анонімності, безоплатності та солідарності [5]. Також існує Закон «Щодо тканин і клітин людини, призначених для застосування людині» від 1 серпня 2007 року. Він встановлює стандарти якості та безпеки тканин і клітин людини, призначених для застосування людиною, з метою забезпечення високого рівня захисту здоров'я людини [6]. Вилучення тканин і клітин у померлої особи може здійснюватися лише відповідно до положень

статей 6–13 Закону від 25 листопада 1982 року, що регулює вилучення речовин людського походження.

У Франції донорство органів і тканин регулюється законами про біоетику, які базуються на трьох основних принципах, закріплених у Кодексі громадського здоров'я: 1) презумпція згоди: будь-яка особа вважається донором після своєї смерті, якщо вона не зареєстрована в Національному реєстрі відмов або її родичі не висловили заперечення; 2) донорство є безкоштовним: за донорство чи трансплантацію не можна вимагати чи сплачувати жодних коштів; 3) анонімність між донором та реципієнтом: інформація, що дозволяє ідентифікувати донора або реципієнта, не може бути передана, крім випадків, суворо врегульованих законом [7]. Загалом до групи законів про біоетику належать Закон від 29 липня 1994 року, Закон від 6 серпня 2004 року, який був змінений Законом від 7 липня 2011 року.

Доступ до трансплантації значно відрізняється між країнами, як і безпека, якість та ефективність донорства і трансплантації клітин, тканин, органів людини. Зростання та розвиток трансплантології в усьому світі є дуже нерівномірним та стикається з багатьма проблемами, зокрема: 1) відсутність національних стратегій щодо трансплантації; 2) неадекватне законодавство, етичні рамки та регулювання, що може дозволити такі практики, як торгівля органами; 3) відсутність інфраструктури для донорства, обробки та трансплантації; 4) недостатнє універсальне медичне страхування, що означає виключення доступу до трансплантації; 5) низька обізнаність та залученість серед громадськості та медичних працівників.

Список використаних джерел:

1. Directive 2004/23/EC of the European Parliament and of the Council of 31 March 2004 on setting standards of quality and safety for the donation, procurement, testing, processing, preservation, storage and distribution of